

Nagykoalíciót!

VISSZHANG - LXVI. évfolyam, 25. szám, 2022. június 24.

Orbán Viktor, Putyin – február 24-e óta már csak ideiglenes – magyarországi ügyvivője, vesztesre játszik. A balzék által számára biztosított választási győzelmét követően csupa olyan lépést tett és tesz, más választása nem lévén, amely rongálja tartós kormányon maradásának alapjait. Nekünk, országglakosoknak azonban nem mindegy, hogy mi módon kerül ki a hatalomból: kiverik egy társadalmi felfordulás menetében (a strandkormányának cserélhető tisztségviselőivel, valamint az oszlopos oligarcháival együtt), avagy a pre-NER állapotokat helyreállítva csupán hátrébb húzzák egy nagykoalíciós kormányátalakítás keretében.

Jelenleg ugyan magabiztosságot mutat Orbán, de neki ezt immár csupán Magyarország határain belül hiszik el.

Itt is kizárólag azért, mert ebben a morális koszfészekben, amelyet sok százezer ember már csak külföldön, politikai vagy gazdasági menekültként tud a hazájának nevezni, van néhány tízezer cinikus politikus és lobbista, akik hitelt adnak (látszatra legalábbis) annak, hogy az Orbán-uralom fennmaradásához elég, ha a balzék és a jobbzék – sajátos politikai munkamegosztásban – kívülről támogatja minden politikai húzását. Időrendben: a „Magyarországnak ebből a háborúból ki kell maradnia” meg a „Brüsszel által előirányzott olajembargó felér egy a magyar gazdaságra ledobott atombombával” típusú NATO- és EU-ellenes árulásait (jóllehet, ezek közép- és hosszú távon országunk legalapvetőbb külgazdasági és geostratégiai érdekei ellen irányulnak). Azután a magyar forgalmival rendelkező gépjárművek üzemanyag-vásárlásainál biztosított „ársapka” alkalmazását (habár az költségvetési és EU-jogi szempontból egyaránt botrányos következményekhez fog hamarosan vezetni). Még újabban a választási pénzszórásának költségeit utólag a lakosságra terhelő, a bankszektor és néhány más gazdasági ágazat látszólagos megkopasztása útján érvényesített Rózsa Sándor adóját, azaz a tudományos szocializmuson nevelkedett Orbán-hívek – köztük Schiffer András, Ungár Péter és más igazi balzöldek – számára kidolgozott terminológiával: az „extraprofitadót” (jóllehet az fékezi a gazdasági növekedést). Az utóbbi intézkedés hivatalos indoka az, hogy „a rezsicsökkentés társadalmi eredményeit meg kell védeni” – ami egészen pontosan azt jelenti, hogy Orbán az igazságosztással és az infláció felszín alá rejtegetésével a rendszerét próbálja megmenteni az életszínvonal-romlás és egyéb gazdasági problémák miatt várható társadalmi lázadástól. Ugyanis a külföldi eladósodásból finanszírozott lakossági pénzszórással való legitimációbiztosítás útja járhatatlanná vált. (Politikai, társadalmi, gazdasági vagy más, a fidesznyikek számára értelmes mondanivalója meg már régóta nincs a NER-nek – e gondolattalanságot hivatottak elleplezni a változatos tematikájú hisztériakampányok.)

A fogyasztásösztönzés forrásainak prognosztizálható gyors kimerülését ellensúlyozhatná a másik gazdaságpolitikai csodafegyver, a beruházásösztönzés bevetése. Ehhez azonban nem állnak az Orbán-kormány rendelkezésére EU-s források. E percben azért nem, mert még az előző ciklusában képtelen volt az uniós szakpolitikai elvárásoknak megfelelő tervet összerakni; a jövőben meg azért nem várható, hogy a benyújtott terv átdolgozásával pénzhez juthasson, mert Brüsszel a jogállamisági szeplőket az esetben elnézi ugyan, ha egy tagállam – mint Lengyelország – legalább Ukrajna önvédelmi harcának politikai és hadianyag-támogatásában tanúsít EU-konform viselkedést, de az Orbán-rezsim geopolitikai vonalvezetése épp ellentétes, és ezt nem lehet elleplezni az államfőnek megtett Novák Katalin érzelmes díszbeszédeivel vagy a miniszterre reaktivált Navracsics Tibor Strasbourgban faragott mosolyával.

Azok a kiadás-visszafogások, amelyeket a kormány bejelentett – az államháztartási fejezetek betervezett

költségeinek visszanyesése, valamint az állami beruházások egy részének felfüggesztése –, nem mutatnak érdemlegesen újragondolt vonalvezetést a költségvetési politika tekintetében sem, és nem teremtenek bizalmat a kormányzati gazdaságpolitika vagy egyáltalán a forint iránt sem a befektetőkben, sem az uniós pénzcsoportok kezelőiben. Ehhez – több más, köztük jogbiztonsági átalakítás mellett – minimálisan a Paks2 projekt, a Budapest–Belgrád-vasútvonal és a Fudan Egyetem beruházása tervének törlése kellene. De ezeket a lépéseket Orbán nem meri megtenni a masszív parlamenti többségének, valamint a még azt is felülíró, a rendeleti kormányzásra kapott felhatalmazásának a birtokában sem. Ugyanis a menekülési útvonalát a Putyinnak, Hszinek, valamint a Türk Tanács tagállamai vezetőinek – kiemelten Erdoganak – tett politikai és gazdasági szívességekkel reméli biztosítani. Az ő kedvükért elhatározott különböző projektumok persze az állami pénzek Mészáros Lőrinc, illetve a maffiacsalád egyéb tagjai felé való kiáramoltatása csatornájaul szolgálnak, de ez csupán járulékos eleme a „keleti nyitás” politikájának.

Ez a politika azonban ma már nem tartható fenn hosszú távon, sőt a külföldi vezetők, elemző intézetek és újságírók egyre szaporodó bírálataiból úgy tűnik, középtávon sem. Az Európai Unió mindenképpen azon lesz, hogy kitesse Orbánt a hatalomból, gyakorlatilag nem képzelhető el a Nyugat vs. Putyin és szövetségesei közötti konfliktusnak olyan alakulása, amely esetén Orbánt a helyén akarnák hagyni. A NATO-ban már rendszeres, hogy Orbán, illetve emberei kihagyásával hoznak meg döntéseket, az EU-ban is mind több kérdésben merül fel, hogy vagy az egyhangú döntéshozatalt kell megszüntetni, vagy a „coalition of the willing” módszerével kell a putyinita magyar vezető vétőpotenciálját semlegesíteni. Eközben egyre gyűlik a harag, úgyhogy ha Putyin valami nagyon durva dolgot csinál Kelet-Ukrajnában, vagy jelentős mértékben előrenyomul Nyugat-Ukrajna felé, akkor vagy megbuktatják Orbánt, vagy, ha ez nem sikerül, Magyarországot rakják ki. Nem érdekes, hogy erre nincsenek eljárási szabályok sem az EU-ban, sem a NATO-ban – fognak rá találni modus vivendit, mert rendkívüli idők rendkívüli megoldásokat is legitimé tesznek, legalábbis így gondolják ezt az ENSZ-ben, ahol a közgyűlés felfüggesztette Oroszország tagságát az Emberi Jogi Tanácsban (amire fel Oroszország bejelentette, hogy azonnali hatállyal kilép a Tanácsból, ahogyan ezt Orbán szokta a hasonló megszegéseknél); így gondolják számos országban, ahol a kormány vagy a törvényhozás elkonfiskálta a Putyin-közelinek minősített oligarchák vagyonát; így gondolják számos nemzetközi sportszövetségben, ahol megszüntették az orosz sportolók versenyzési jogát; így gondolják számos zenei intézménynél, ahol megszüntették a Putyin-konform művészek fellépési jogát, és egyoldalúan felbontották a szerződéseiket s a többi, s a többi. (Ez természetesen nem elfogadható, nem civilizált viselkedés. A civilizált viselkedés az, amivel Orbán és barátai – a nemzetközileg körözött bűnözőktől a még hivatalban lévő államfőig – visszaélnék. Bármikor és bármilyen mértékben.)

Jóllehet, Magyarország számára az Orbán-mentés a legvalószínűbb forgatókönyv – akárhány hét van is még hátra addig –, de azért célszerű előre megbeszelnünk, hogy mint ország olcsóbban ússzuk meg, ha a kormányzás kis hazánkban anélkül válik euro- és atlantikonformmá, hogy erre a külföldi pofonjai, valamint egy nem teljesen önkéntes hatalomváltás belső megrázkódtatásai kényszerítenék. A ramazúri megspórolása változat, azaz a lényegében rendszerváltás nélküli fazonváltás értelemszerűen a jelenlegi fideszes és antifideszes politikai elit részvételével kell bekövetkeznie. Nem azért, mintha a tagjai elkötelezetten a nép szolgálatában állnának – ilyen erő egy országhatárral arrébb harcol „egy színész” vezetésével (copyright: O. V.), aki az előadásával kihozta a hazafiságot még az ottani korrupciós vezetőrétegből is –, hanem mert egyszerűen nincsen más elitünk.

Orbán egyelőre úgy tesz, mintha nem fogná fel, hogy most még olyan helyzetben van, amiben partnernek fogadná el, ha tárgyalásokat kezdene a szedett-vedett ellenzékkel a kormányzati hatalomba való kooptálásról és a miniszterelnöki pulpitus átadásáról vagy egy szakértői kormány felállításáról. Az ellenzék balzéki része meg kevésbé érez magában kedvet kormányra menni az inkumbensekkel – abban reménykedik (titkon persze), hogy Orbán bukása, kivált, ha nagy társadalmi felfordulás közepette megy végbe, lemossa majd róla a bűneit.

Valóban, a jelenlegi hazai politikai kohabitáció folytatódása esetén Orbán szempontjából a lehetséges forgatókönyvek csak abban a tekintetben különböznek egymástól, hogy hányadik sorsszámú lesz az az

amerikai – uniós, svájci, japán, ausztrál stb. – szankciócsomag, amelynek részeként a kiterjedt „nemzeti” maffiacsalád minden tagja ugyanarra a sorsra jut, mint a Putyinnal baráti viszonyt ápoló más nemzetiségű oligarchák: a mozgásuk korlátozásától a vagyonuk elkobzásáig bezárólag.

Abban viszont megegyeznek egymással a scénáriók, hogy a világ hatalmasságai alighanem már egy, ezt időben megelőző szankciócsomag részeként rákényszerítik Orbán házi multijait, az OTP-t és a MOL-t arra, hogy eladják az oroszországi vállalataikat (az ottani fejlesztéseiket a cégek már a háború kezdetétől kényszerűen szüneteltetik). És az is invariáns elem – ha Orbán kormányfő marad –, hogy a Nyugat vezetői a magyarországi tevékenységük visszafogására szorítják majd rá az EU-/NATO-tag, illetve -partner országok cégeit. Az, hogy hányadik lépésben kezdenek kivonulni a nyugati bankok, biztosítótársaságok, kiskereskedelmi láncok, gyorsetetők, benzinkúthálózatok tőlünk is, egyelőre kevésbé pontosan látható, de a jövő kétségtelenül ezt elhozza majd Orbánistán számára is. (Persze csak akkor, ha Oroszország nem kapitulál.)

A már most körvonalazható szankciók pusztító hatása többletként érkezik majd a magyar gazdaságot (és az orbáni udvartartást) illetően, abban az értelemben, hogy hozzáadódik az 1270 milliárd eurós hétéves uniós költségvetésből és a 750 milliárd eurós helyreállítási alapból Magyarországnak jutható – az aulikus politikai terminológiában: „kijáró” – pénzek megérkezésének folytatódó késlekedéséhez.

A balzék politikusait a korai magömlés rángatózó gyönyörhullámai járják át az unió még csak előzetesen és feltételesen bejelentett korlátozó intézkedéseinek a pusztító hallatára is. Pedig abba nagyon bele sem gondolnak, hogy az orbáni háznép – eredeti rendeltetése szerint: a magyar fejlesztési költségvetés – kieső pénzeinek pótlására nem érhetők el orosz hitelek sem. Továbbá hogy a jelenleg csak Oroszország ellen folyó gazdasági hadviselés előrehaladtával és ilyen vagy olyan okkal történő kiterjesztésével nem lesznek többé elérhetők Magyarország számára – ha EU-tag marad – a kínai és az egyéb BRIC-országok béli hitelek meg a szaúd-arábiai, az Egyesült Arab Emírségekből, Venezuelából vagy Iránból származó hitelek sem (ezen országok és az USA közötti kibéküléstől vagy a viszony további romlásától függően).

És így tovább.

Lassan mondom, hogy Lendvai Ildikó is megértse: lesz gázáremelés. Orbán miatt Magyarországot ugyan kitehetik az EU-ból és a NATO-ból – de azt nem fogják megengedni, hogy Ukrajna innenső oldalán beléptesse Putyin gazdasági és katonai klubjába.

Lesz tehát gazdasági válság – jóval előbb, mint a balzék az álmaiban gondolja –, és lesznek a NER-t az alapjaiban megrázó lakossági tüntetések, melyektől a NER tornyai meginoghatnak.

Csak éppen haza is van, és a hazának nem az az érdeke, hogy Orbán és rendszere gazdasági válság árán bukják meg.

Másrészt a nyugati világ szimpátiáját a balzéknek az Orbán-bukás utáni hatalomra kerülése nem tudja visszaszerezni Magyarországnak, erre nem érdemes számítani. Egyrészt amiatt a magatartás miatt nem, amelyet az ország a harmadik világháború eddigi menetében tanúsított, és jelenleg is tanúsít, másrészt azért nem, mert a hatalomra kerülő balzék a magyarok magatartásának ilyen alakulásában maga is közreműködött – a Körúton belüli értelmiség úgyszólván teljes egyetértésére támaszkodva – azzal, hogy nem állt ki Orbánnal szemben és a világ alapvető értékei mellett, ugyanis elhitette magával, hogy a történelem megúsztat. Ráadásul a mostani, Ukrajna önvédelme melletti kiállás helyett küldött szünetjel már nem is az első olyan nem cselekvés, amellyel az önmagukat az Orbán-rendszer balliberális ellenzékeként meghatározó politikusaink elsétáltak az eléjük állított feladat elől. Csak a mostani, a magyar néplélek sajátosságaival érvelő magyarázkodás új: miszerint a magyar társadalom olyan, hogy „aki rág, az magának rág”. Aki látta, hogyan fogadták a civilek és magánosok – mondjuk Budapesten – az érkező ukrain menekülteket, az tapasztalhatta, hogy a politológia e földön nem empirikus diszciplína.

Nem az ország lakossága, hanem Orbán Viktor és kormányzata volt az, aki/amely magát hosszú időn át

távol tartotta az ukránokat érő borzalom kiváltotta lelki és morális reakciótól, mind szóban, mind tettben – pénzben, intézkedésekben –, cinikusan szemlélve a pályaudvarok közlekedőfolyosóin szoptató anyák pironkodását, valamint a szegényházi körülmények közé érkező menekültek egyéb megaláztatásait. Ez addig tartott, ameddig nem sikerült kidolgoznia a mocsokság cseréjére alkalmas szagosított mocsokságot: az ide érkező csonka családok államilag oligopol helyzetbe hozott karitatív szervezetek általi pátyolgatásának a megfelelő kombinálását a Putyin a barátunk, és mi elkötelezetten kitartunk mellette üzenet szótlán harsogásával: azaz az ukrainai ukránok ilyen-olyan okú bírálataival, a mi EU- és NATO-tagságból fakadó kötelezettségeink teljesíthetetlen elvárásokká való átstilizálásával meg „az orosz kapcsolatrendszer” végsőkéig való fenntartásának nemzeti érdekként prezentálásával. („Épp most török szét” – mondta az utóbbiról fakó, szinte sírós hangon Orbán a választási győzelme alkalmából tartott április 5-i nemzetközi sajtóértekezleten.)

És nem a lakossági hangulatnak, a háborúval kapcsolatos attitűdöknek a felmérése tartott olyan hosszú ideig, hogy Orbán csak március 21-én, majd egy hónappal az orosz támadás február 24-i megindítása után nyitott meg egy kormányzati „segítségközpontot” Budapesten – azaz a gyakorlatban egyszerű tranzitvárót, fapadosnál is rosszabb ottalvási sarokkal. Hanem a lakosság manipulálása kívánt meg ennyi időt. Nem lehetett ugyanis egyik napról a másikra beépíteni az emberek fejébe az antiukrán doxazmákat, miszerint a közös uniós szankciókban való önkéntes arányos részvétel valamiféle gazdasági halálugrás lenne Magyarország számára, illetve rá mért atomtámadás volna, ha az elvárásoknak engedve szállna be az orosz olajról való fokozatos leválásba.

Ami a nem fideszes elitet illeti: Orbán mindkét tételét szorgalmasan visszahangozta a balzék és a „saját” sajtója – meg persze a jobbék valódi nemzeti gerinc nélküli hazapártja is (az orbáni érvelést orosz dezinformációs csatornákból magyarított „anyag”-okkal bővítve).

Az ország tehát morális tekintetben a láncait nem, csupán az álmait veszíti el, ha a kormányzati hatalmat a jövőben nem fideszes vagy ellenzéki, hanem fideszes és ellenzéki politikusi trupp gyakorolja.

Jogi és gazdasági szempontból pedig nem az Orbánékkal szemben elmaradt igazságtétel meg a tőlük nem visszaszerzett közbonyon elvesztése felett kell siránkozni, hanem örülni annak, amit a Nyugat juttat a nagykoalíciós kormányzás alatt pénzben, illetve tudomásulvételben. Itt, Európa alfele alatt. Ahova leküzdöttük magunkat, és ahol esetleg megtűrnek.

(A szerző matematikus)